

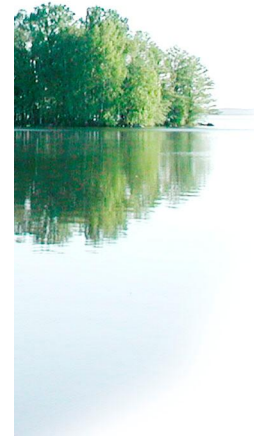
Kalastuskirjanpito kalaston ja vesien tilan kuvaajana

Marjo Tarvainen, Henna Ryömä
Pyhäjärvi-instituutti

Oman vesistön seurantakurssit kevät 2012

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

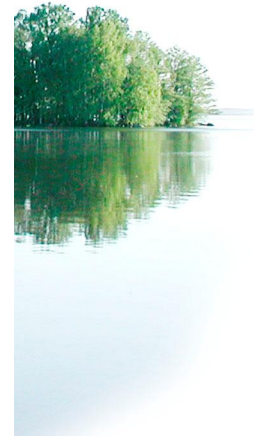

Kalatuotanto

- Tuotannon perustana perustuotanto eli vihreiden kasvien tuottama eloperäisen aineksen määrä
 - vesissä kasviplankton ja vesikasvit
- Perustuotannon määrään vaikuttaa mm.
 - valo, lämpötila ja ravinteet
- Suomessa vesien kalatuotanto vaihtelee paljon; muutama kilo – 200 kg/ha
 - Kalatuotantoon vaikuttaa (perustuotannon lisäksi): veden kirkkaus, sameus, syvyys, lämpötila, happamuus
 - Eteläiset lämpimät vedet tuottavampia kuin pohjoisen viileät ja karut vedet

Kalavesien päätyypit

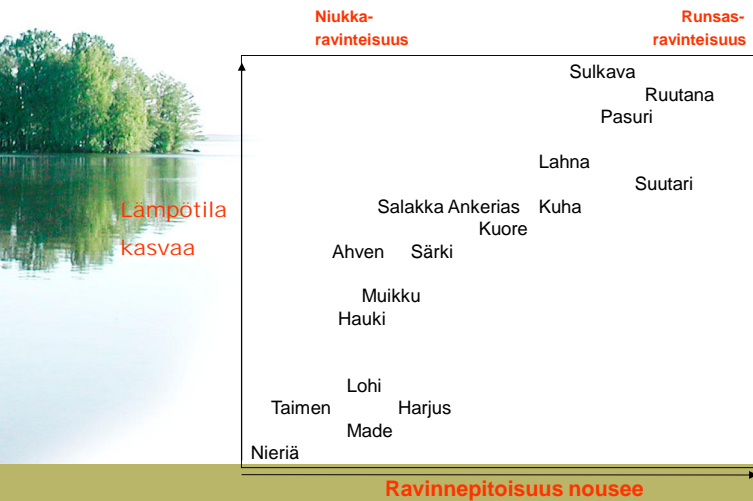
- Vesistötyypeillä oma luonteenomainen kalastonsa, jonka määrää monet eri ympäristötekijät
 - syönnösalueiden ja ravinnon määrä
 - eläinplankton (esim. muikku)
 - pohjaeläimistö (esim. kiiski)
 - petokalat syövät pieniä kaloja (esim. isot ahvenet, hauet)
 - omnivorit eli kaikkiruokaiset (esim. särki)

- lisääntymisalueet: laajuus, laatu
 - hiekka-, sorapohja, kasvillisuus
- ympäristön muutokset
- kalastus
 - kalastus olisi hyvä kohdistaa monipuolisesti eri lajeihin
- istutukset
- kalalajien väliset suhteet: saalis - saalistaja

Kalojen esiintyminen lämpötilaltaan ja rehevyydeltään erilaisissa sisävesissä

(Degerman ym. 1998) RKTL, 2002: Kalavedet kuntoon

KALASTUSKIRJANPITO

- TIETOA KALAKANNAN KEHITYKSESTÄ -

Kalastuksen saaliista (pyydys - saalis)

- Valikoimattomalla pyydöksellä (katiska, rysä) saadaan parempaa kuvaa koko kalaston rakenteesta
 - paras on aktiivinen valikoimaton pyydys (esim. nuotta, trooli tms.)
 - esim. kalaston rakenteen muutokset
- Verkkokalastaja valikoi saalislajeja ja -kokoa
 - silmäkoko ja langan paksuus vaikuttavat saaliiseen
 - piikkiset kalat (esim. kiiski, ahven) tarttuvat helpommin kuin piikkittömät kalat => piikkisten kalojen osuus yliarvio
- Koekalastukset tehdään verkoilla, paljon eri silmäkokoja ja langan paksuus huomioitu

Kalastuskirjanpito

- Hankitaan tietoa kalakannan kehityksestä
- Voidaan arvioida kalaston rakenteen muutoksia = Kirjanpitäjä merkitsee ylös saalis- ja pyyntitietoja
 - aineistosta saadaan yksikkösaalis (esim. x kg/verkko/yö), joka kertoo kalakannan koosta ja mahdollisista muutoksista
 - useamman vuoden tulokset antavat viitteitä mahdollisista muutoksista (esim. hoitokalastuksen vaikutus kalastoon, istutusten tuloksia...)
- Kirjanpitäjä voi olla kuka vain
 - ammattikalastaja
 - kotitarve- tai virkistyskalastaja

Kalaston rakenteen seuraaminen

- Kirjanpitoa tulisi tehdä useamman vuoden ajan
- Luotettavan aineiston saamiseksi tarvitaan eri pyydyksien tuloksia usealta kalastajalta
 - esim. verkko-, rysä- ja katiskasaaliita
- Aineistot vakioidulla pyyntitekniikalla
 - sama kalastaja vuosittain
 - kalastusajankohdat ja -paikat pääpiirteittäin samat vuosittain
 - pyydykset ja niiden koot samat vuosittain (esim. katiskan malli, verkkokorkeus)

KIRJANPITLOMAKE

- Pyyntiajankohta
- Pyyntialue, mahdollisimman selkeästi (Järvi+ lahti/syvännealue tms.)
- Pyyntisyvyys
- Pyydys (silmäkoko, mitat, verkosta langan paksuus) mahdollisimman tarkasti

Huolellinen kirjaaminen tärkeää!!

KIRJANPITLOMAKE

- Pyydysten määrä
- Aika, jonka pyydys on ollut vedessä (koentakertojen väli), jokainen pyyntitapahtuma merkitään
- Saalis lajeittain (paino ja yksilömäärä). Merkitse kaikki saaliskalat!!
- Opettele tunnistamaan kalalajit!
 - esim. lahna vs pasuri, muikku vs siika voivat olla hankalia lajipareja kokemattomalle
 - Avuksi esim. www.luontoportti.com ja kirjallisuus
- Merkitse muistiin myös erityispiirteitä/muutoksia kaloissa, ympäristössä
- Merkitse kalastustapahtumat myös omaan kirjanpitoon

Kalastusluvut!

- Valtion kalastuksenhoitomaksu (koko kalenterivuosi 22 euroa, 18-64 v) – AINA!
- Läänikohtainen viehekalastuslupa (koko kalenterivuosi 29 euroa, 18-64 v) TAI kalastusoikeuden haltijan myöntämä lupa
 - Oikeuttaa käyttämään yhtä vapaa, kelaa ja viehettä kerralla. Uistelua sallittu, mutta vain yhdellä vavalla/kalastaja.
 - Useampi vapa: tarvitaan kalastusoikeuden haltijan myöntämä lupa
- Verkko-, katiska-, nuotta- ja troolikalastukseen tarvitaan aina, iästä riippumatta, vesialueen omistajan lupa (sama koskee ravustusta)
 - Verkko- ja katiskalupia myyvät osakaskunnat tai niiden edustajat. Myös monet kaupungit ja kunnat myyvät kalastuslupia vesialueilleen.

Kalanpyydyksen merkintä

- Poikkeuksena yleinen vesialue meressä, jossa kotitarve- ja virkistyskalastus on vapaata.
- Apulaiset, kuten verkonsoutajat, eivät tarvitse kalastuslupia, kunhan he eivät käsittele pyyntivälineitä tai saalista pyyntitapahtuman yhteydessä.
- Tarkista tiedot:
- http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/kalastus_riista_porot/vapaa_ajankalastus.html

- ”Seisova tai kiinteä kalanpyydys on aina merkittävä yhdellä tai useammalla lippusalolla tai koholla sekä tarvittaessa välikoholla, ja jäältä kalastettaessa säädöksen mukaisella merkkisalolla.”
- Tarkemmat tiedot merkitsemisestä: http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/120404_kalastusasetus.html

Kalastusrajoitukset

- Kalastuskieltoalueet mm.
 - lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikat, jotka eivät kuulu yleiskalastusoikeuden piiriin
 - luonnonsuojelualueet
- Alamitat ja rauhoitusajat
- Kalastuskieltoalueiden karttapalvelu

<http://map.genimap.com/MMM/Kalastuskieltoalue/Kalastuskieltoalue>

KIITOS!